ГОДИНА XXXIII. На Цетињу, у Суботу 7 Фебруара 1904. БРОЈ 6.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4 фор., на по године 2 фор.

За АУСТРО-УГАРСКУ БОСНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год. 6 фор., на по год. 3 фор.

За све остале земље годишње 20 фран. у злату, на по године 10 фран. у злату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштанском упутницом непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је поручније, г. *Перу Рамадановићу*, к. ц. агенту у Котор. Дописи се шаљу уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 2 новчића за први пут, а за сваки даљи пут по 1 новчић.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— Госп. Ривов, овд. бугарски дипломатски агент, отпутовао је за Софију.

ЦЕТИЊЕ, 6 фебруара.

Енглеска и рат.

Све јевропске државе, као и Савезне државе Сјеверне Америке изјавиле су званично, да ће у руско-јапанском рату остати потпуно неутралне; али и при њиховој најбољој вољи, опет се не би могло поуздано тврдити, да ће та неутралност и до краја очувана остати. Нарочито би се ово могло рећи за Енглеску. Улога Енглеске у руско-јапанском сукобу сваким даном постаје јаснија, поред свих њених мирољубивих увјеравања. Прије неколико дана изашли су документи о енглеској експедицији у Тибету. Из њих се види, да је енглеска влада, поводом ванредног изасланства Далај Ламе руском Цару, изјавила у Петрограду и Пекингу, да не може остати равнодушни посматрач, ако се у Тибету измијене садашњи односи Индијска је влада извијестила 8 јануара 1903 енглеску владу, да је конференција, за коју треба да узме иницијативу Велика Британија, једини пут, да се избјегне опасност. Њу би требало одржати у Ласи, у присуству тибетске владе. Индијска је влада још изложила, да преговори не треба да се ограниче само на постављање граница према Сикиму, него се том приликом мора расправити цијело питање о односима између Велике Британије и Тибета, и у Ласи се мора поставити стални енглески заступник.

Послије овакве акције енглеске владе излази, 2 фебруара 1902, руски меморандум У њему руска влада саопштава, да ће Русија, због понашања Енглеске, можда бити приморана, да предузме кораке за заштиту својих интереса.

На то је енглески министар спољних послова, лорд Ланздаун саопштио руском посланику, да ће Енглеска, ако Русија предузме ма какву акцију, бити принуђена да се лати потребних мјера. Док је трајала ова измјена мисли, Енглези нијесу слали никакву експедицију у Ласу. Неколико недјеља касније, руски посланик шаље ноту лорду Ланздауну, у којој излаже да Русија. поред свега тога што не жели да се мијеша у Тибету, не може ниошто допустити, да се тамошњи status quo измијени, и свака таква измјена приморала би Русију, да заштити своје интересе у Азији. На то је лорд Ланздаун одговорио, да Велика Британија мора настојавати на томе да Тибет испуњује своје уговорене дужности.

Послије свега овога, енглеска влада пошље једну експедицију против Тибета. Руски посланик у Лондону, гроф Бекендорф, учини због тога свбиљне представке код Ланздауна. Овај одговара, да му врло чудновато изгледа, да овакве приговоре чини једна сила, која се никад није устезала да насрће на права својих сусједа, кад год би јој се учинило, да то захтијевају околности. Кад руска влада има право, да се жали на Енглеску, што предузима корвке против Тибета, упадајући у њихову област, онда, пита Ланздаун, шта би имала рећи Енглеска поводом руских упада у Манџурију, Туркестан и Персију? Осим тога, 13 децембра прошле године, вицекраљ Индије, лорд Керзон, телеграфише енглеској влади, да се, према извјештају пуковника Ченгстенда, у Тибет увози руско оружје и да се Тибетанци много ослањају на руска обећања.

Из овога се види, да односи између Русије и Енглеске нијесу баш најбољи, пошто Енглеска рачуна, да Тибет води Русе у Индију, бисер енглеских колонија. Послије овога постаје све јасније, да је руско-јапански рат у ствари једна страховита борба руских и енглеских интереса у Азији.

Тон, којим су ови преговори односно Тибета вођени од стране Енглеске с Русијом, као што се види, ванредно је оштар, а преговори саопштени су парламенту непосредно испред прекида руско-јапанских дипломатских односа. Тешко је и претпоставити, да Јапан није Енглеску унапријед извијестио, да ће прекинути односе с Русијом, па зар онда не изгледа више но вјероватно, да је енглеска влада саопштила парламенту преговоре односно Тибета само за то, да би пред јавним мишљењем оправдала случајну ратну коалицију с Јапаном, коју до душе Енглеска по званичном увјеравању не жели, али до које би упљед ратног развоја лако могло доћи, нарочито ако Русија, као што је опште мишљење, у овом рату побиједи. Енглески лист „Morning Post“ изражава се о тој случајности овако: „Ако Русија побиједи, она ће завладати од Каспијскога мора до Јанцекианга. То би пак значило за Енглеску свршетак њеног уплива изван Индије, а почетак њеног свршетка у Индији.“

И ако се може рећи, да је ово енглеско мишљење прећерано, опет је карактеристично, јер показује, да Енглеска не би могла поднијети потпуни пораз Јапана. Ето с тога, не само да није искључено, него је шта више и вјероватно, да би Енглеска у одсудном часу напустила своју неутралност и настојала, да или дипломатским путем, или оружјем спријечи катастрофу Јапана. Само се пак по себи разумије, да у оваквом случају ни остале државе не би хладнокрвно одобриле источно азијску коалицију, те би из садашњег рата слиједио низ догађаја, којима се крај ни из далека предвидјети не може.

Континенталне јевропске државе о руско-јапанском спору.

И прије почетка руско-јапанског рата знало се је добро, да ће Енглеска бити више на страни Јапана, него Русије, јер је на то сили положај, о коме на првом мјесту зборимо. Према томе неће бити сувишно да се изнесу овдје неке појединости, како се и на јевропском континенту мисли о догађајима на крајњем истоку Азије.

Као што је познато, Јапанци су покушавали да објасне свој хитни и изненадни прекид дипломатских одношаја тијем, што је Русија, бајаги, сувише одуговлачила с одговорима. На ово објашњење страна штампа даје овакав одговор: питања, која је руска влада имала да ријеши, била су врло сложена и многобројна; Јапану је лако било шиљати одговоре макар и сјутра дан, пошто би добио руску ноту; не треба заборавити, да је Јапан у сваком свом одговору само понављао своје прве захтјеве, а ради тога да се поновн оно што је већ прије речено, није потребито дуго размишљање и са вјетовање; Русија је пак, напротив, у свакој својој ноти чинила све нове и нове озбиљне уступке. Природно је, дакле, да су руски одговори потребовали више времена. него јапански. Осим тога, опажају листови, јапански дипломати били су већ обавијештени, да је потоња руска нота послата; они су знали, да ће им та нота бити предата најдаље за 24 сата; они су морали појмити, да се рат не може објављивати због нестрпљивости, која није кадра да причека неколико сати.

Даље, Јапанци су покушавали да тврде, да се поред свега њихова напада на Портартур, они само бране, а не нападају. Поводом тога тврђења, сва страна штампа одговара: и ако су Јапанци усвојили много спољашњих облика јевропске цивилизације, опет нијесу довољно оцијенили једну од њених најљепших и најдрагоцијенијих унутрашњих страна. Јевропљани су и сувише од ратова страдали, те се искрено, а не притворно, боје од ратова; јевропска мирољубивост није празна фраза; Јевропљани често пријете ратом, али у исто вријеме они су сви солидарни да осуде онога, ко први потегне мач. То баш Јапанци нијесу узели у обзир. Они су правилно тврдили, да се може доћи и до таквог стања, кад се први напад може рачунати као самоодбрана, али нијесу промислили, како су ти случајеви ријетки. Бури су н. пр. почели први. а нико није тврдио да су они страна која напада; али то је било због тога, што се свако даље одуговлачење равнало за њих самоубиству. Па могу ли Јапанци рећи то за себе?

Најпослије, Јапанци су се истакли као заштитници некаквијех права, као браниоци некаквијех погажењијех уговора. Одговарајући на то, њемачка и аустријска штампа („Fremdenblatt“) говори: било би и сувише наивно мислити, да је Јапан започео рат зато. што Русија није негдје и нешто испунила. Рат 1904 године, као и сваки други, јест рат за политички престиж. Јапан жели да у Сјеверној Манџурији заузме мјесто Русије. Ако, шта више, представимо себи и тај невјероватни случај, да Русија буде побијеђена и да почне уступати, како ће се онда Јапан држати? Хоће ли он захтијевати, да се Манџурија потпуно очисти? Би ли он ту Манџурију увео за себе? Прва хипотеза показује се тако исто невгодна за Јевропу као и друга, јер би у првом случају Јапан изашао као званични бранич и покровитељ китајске територије и цијелости китајске државе, те би се и користовао свијема привилегијама, које стоје у свези с тијем положајем, а које се допустити не могу с тачке гледишта опште-јевропских интереса. У другом случају Јевропа ће одмах разумјети, да је јапанска Манџурија много опаснија како за њену трговину, тако и за њен углед на Далеком Истоку, него Манџурија руска.

„Док су текли преговори — говори „Fremdenblatt“ — јевропске државе могле су на један или други начин подржавати јапанске захтјеве о слободној трговини у Манџурији. Али ствар се је одмах промијенила, чим је испаљен први метак. Дипломатски преговори имају за предмет јасне и индивидуално-ограничене спорне тачке. Рат пак износи на средину цио политички положај. У појединим спорним тачкама могуће би било подржати макар и Јапанце. Али кад сукоб прелази у област онијех огромнијех основнијех питања, која би још дуго времена требала да сазријевају у крилу мајке-историје, стање ствари мијења се. Данас се не ратује за Манџурију, него за цио Далеки Исток, а може бити и за читаву судбину Китаја.

„Новое Время“ осврћући се на ове ријечи стране штампе, у једном од потоњих бројева завршује овако:

„Из свега овога се види, да је мњење цијеле Јевропе једнодушно за Русију. Друкче пак ни бити није могло. Јапанци су се упустили у безумни авантуризам, а Русија. штитећи своје интересе, показаће им, што значи сила сјеверног гиганта. Ми одавно нијесмо вадили мача. Сада, пошто се је пролила руска крв, ми нећемо прљати мач у ножницу, све док се коначно не осигурамо од оваквијех разбојничкијех напада.“

ПРВИ УТИСЦИ РАТА.

Од како су загрували топови пред Портартуром, обраћена је пажња цијелог свијета догађајима на Крајњем Истоку. Унутрашњи послови појединих јевропских држава застали су, а државници и јавна штампа посвећују сав свој интерес току руско-јапанског рата. Свуд се осјећа, да је овај рат највећи историјски догађај послије њемачко-француског рата, јер може изазвати највеће компликације и најтеже посљедице, које се не би осјећале само у источној Азији, него и у цијелој Јевропи, и то не само у политичком, него и у економском правцу. Наравно, и у Русији је овај на мучки начин отпочети рат оправдано изазвао највеће узбуђење, па ево како о томе „Н. Время“ пише:

Данас је Русија преживјела тешки дан. Неизвјесност, тешко очекивање, противурјечни гласови о губитцима. Руско јавно мишљење као да се је за тренутак збунило. Течајем већега дијела дана као да наша публика није могла доћи к себи. Неко је још понегдје свршавао потоњи одјек оних ријечи, које су требале да заћуте, пошто се први метак испали. Неко је опет јављао о појединостима преговора, који више никога не интересирају. Китај. Манџурија. Енглеска. Тражили су кривце. Питали су, да ли је могуће, по међународноме праву, нападати без рата.

Ми држимо да ће се од сјутра, нарочито пошто буде изговорена дуго очекивана Царска ријеч, наша узрујаност умирити и уступити мјесто ономе јуначкоме мирноме и хладнокрвноме расположењу, без којега није могуће почети никакво велико дјело.

Престаће сумње, које су мртвијем везама везивале нас за потоња три мјесеца. Нестаће колебања, која су слабила нашу енергију и која су сметала Русији, да проговори онијем тоном, који јој доликује.

Пред очима Русије раскриће се слика, која нема себи равне по простоти, величини и важности.

Но што се догодило? Напали су изненада и учинили квар нашој флоти. Пролила се крв наше браће...

Без жртава, разумије се, ми се обићи не можемо, али те жртве не морају бити принесене узалудно. Руски народ мора бити увјерен, да ће за сваког војника, за сваког морнара, који погине на пољу части, Јапанци платити скупом цијеном. Само треба времена рускоме великану, да појми сву озбиљност тренутка и да се покрене. Дипломати рачунају, ко ће нам и у колико помоћи и ко ће бити наш савезник. Руски народ зна, да има једнога вјернога савезника, који је готов на све и који нас неће оставити у тешкоме тренутку.

Тај је савезник — она снага Русије, она њена моћ, којој само треба дати могућности да се покаже. Онај, који вјерује у своју отаџбину, неће двоумити какав мора бити свршетак рата. Онај, који вјерује у своју отаџбину, разумјеће, да ће Русија из гомиле страдања у сваком случају изаћи обновљена, пречишћена и снажна.

Рат се је отпочео. Јапанци су издајнички напали нашу флоту. Али нека то не збуни срца руска. Таквих примјера бивало је и прије у нашој историји и то не једанпут. Азијати раде увијек издајнички. Зар се ми не сјећамо, како је издајнички напала на нашу земљу војска Бухаре и Коканда? Никакви преговори нијесу помагали. Уступци су се увијек сматрали као слабост и изазивали све веће захтјеве. Бивало је да шака људи од неколико батаљона, батерија и козачких чета дочека на једној или на другој граници читаву војску и да сваки педаљ земље својим грудима брани..

Бивали су и тешки тренутци за нашу јуначку војску. Издајничкијем нападима непријатељ је добијао неки привремени успјех. Но при крају то издајство бивало је достојно кажњено.

Јапанци у томе не уступају другијем Азијатима. Они су такође без објаве рата ноћу напали на нашу флоту у Порт-Артуру. Они ликују, опијени издајничкијем ако и сумњивијем успјехом. Но неће се на мору и на лађама ријешити судбина рата. Јапанци ће се морати срести на копну с рускијем војником и ту с њим сводити рачуне за своју дрзост и лукавство..

Кад се наша војска скупи у Кореји и у јужној Манџурији, тада ће се тек отпочети расплет. Тада ће тек Јапан појмити, с ким има посла!

РАТНЕ ВИЈЕСТИ.

Француска штампа о рату.

Поводом руско-јапанског рата сва француска штампа пуна је симпатичног писања о Русији и једногласно осуђује поступак Јапана. Угледни лист „Gaulois“ пише о том овако:

„Учињен је безуман корак: Јапан, тај парвењи цивилизације, неразумно је тргао мач!

Руска влада све је учинила да избјегне рат, но сада је она дужна да одбије безумни нападај. *У овом моменту Русија се показује као војник Јевропе; за Јевропу, за нашу стару цивилизацију, Русија ће да пролијева своју крв*! Руски војник треба да очера страшну мору, на коју је указао цар Вилхелм II, — панмонголизам и жуту опасност.

Но ако Јевропа треба да симпатише с Русијом, то Француска има знатније и одређеније обавезе. Ми треба, према својим традицијама части и витештва, да најавимо солидарност с том државом, која сад узима на себе најопаснију задаћу у интересу свијех јевропских држава“.

Египатска влада према рату.

Кедив египатски разаслао је на египатске власти упутство, да лађе руске и јапанске могу у лукама египатским узимати само толико угљена, колико им је потребно до најближе станице за угљен. У Порт-Саиду и Суецу не смију се дуже задржавати од 24 часа. Бродовље једне зараћене стране смије отићи из луке тек послије 24 часа, пошто је друго непријатељско бродовље отиловило из лука. Глава сврха овог поступка је та, да Инглеска хоће тиме да прави сметње пролазу руског бродовља кроз суески канал.

Неутралност Китаја

Државни секретар Савезних Држава америчких, Хај, послао је ноту свима великим силама, којој је сврха, да се сачува неутралност Китаја у руско-јапанском рату. Готово све велике силе одговориле су већ и пристале на то. Али међу дипломатским заступницима у Пекингу постоји бојазан, да ће сама китајска влада радити против тога. Тврди се, да ће китајска влада послати у Манџурију 200.000 боксера, са задатком да руше манџурску жељезницу.

Врховни заповједник манџурске војске.

Из Хабаровска се јавља да је генерал Љињевић именован за врховног заповједника манџурске војске, који је најзнатнији и најпопуларнији генерал у руској војсци. Сада му је 65 година. У руско-турском рату 1878 био је тешко рањен. Особити је познавалац прилика у Источној Азији. Године 1894 заповиједао је трупама на манџурском бојишту, послије је водио војску према Пекингу и јуришао на главни град Китаја. Интересантно је, да је Микадо, цар јапански, био први, који је телеграфски честитао Љињевићу и дао му орден „излазећег сунца“, највећи јапански орден.

Шта Јапан жели?

Јапански посланик у Петрограду, који је отпутовао са више чланова посланства у Берлин, изјавио је, да Јапан тобоже не жели проћерати Русе из Манџурије. Јапану је само до тога стало, да се и у Манџурији одржи принцип „отворених врата“. Сврха рата јест коначно уређење манџурског питања и међусобних интереса у Манџурији и на Кореји.

Расположење Корејаца.

Париски дописник листа „Etoile Belge“ разговарао се са Корејцима, који живе у Паризу, па пише тијем поводом, како су му сви говорили, да Корејци, без икаква подстрекавања од стране Руса, свагда су страшно мрзили и мрзе Јапанце, који поступају с омаловажавањем с њима, као са својим робовима. По увјерењу Корејаца у Паризу, први пораз јапанских чета у Сјеверној Кореји биће знаком опћег устанка против њих од стране свега корејског становништва у намјери, да им спријече повратак и да их тако заједно с руским четама униште. И то ћемо дочекати! — с увјерењем су говорили Корејци у Паризу.

Ратни трошкови.

„Новоје Времја“ пише: „Ако се узме, да рат сваку ратну странку мјесечно кошта 50 милијона рубаља, то та сума износи 25% рускога и 20% јапанског годишњег прорачуна. Јапан ће дакле свој годишњи буџет потрошити за 5 мјесеци рата, а Русија тек за 3½ године. Јапанска војска броји седми дио људи, који су у Русији обавезни ступити под оружје. По својој величини Јапан је велик као двије трећине закаспијске руске области. Зар смијемо признати, да се не можемо огледати с противником, чија цијела земља изнаша једва два процента величине руске?

Чемулпо и Сеул.

Многоспоминьана лука Чемулпо налази се на западној обали Кореје. Има близу 20000 становника и красан положај. Трговину држе Јапанци, а има нешто и јевропских трговачких кућа. Жељезницом, која је у јапанским рукама, има сат вожње до пријестонице корејанске Сеула. Сеул има до 220000 становника, који су осим нешто Јапанаца и Кинеза Кореанци. Град је окружен осам метара високим зидом, који обухвата 20 километара простора. Сеул је сасвим запуштен град; осим царског двора и нешто јавних здања све су остале куће биједне поземљуше.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(**Посвећење скопљанског митрополита Севастијана**). Чим је Св. Синод Васељенске Патријаршије изабрао г. Севастијана Дебељковића за митрополита скопљанског, одмах је послије три дана извршено у Цариграду и посвећење новог митрополита, које је по „Цариг. Гласнику“ овако текло: У суботу 17 јануара на дан Светог Максима, деспота српског, произведен је изабрани Митрополит скопљански, јеромонах Господин Севастијан, у чин свештенички. Рукополагање у тај чин извршио је у патријаршијској цркви Св. Ђорђа илијупољски Митрополит В. Преосвећени Гарвасије уз судјејство патријаршијских свештеника. Богослужењу је присуствовао у олтару сам Њ. Св. Патријарх Јоаким III.

По свршеном богослужењу Господин Севастијан отишао је у салу Св. Синода, да посјети Њ. Св. Патријарха и синодалне Митрополите, и да изврши т. зв. „микрон мињиму“ (званичну захвалност на избору).

Из синодалне сале сишли су Њ. Св. Патријарх и синодални Митрополити у патријаршиску цркву Св. Ђорђа, у којој је изабрани Митрополит Севастијан положио заклетву.

Сјутра дан, у недјељу 18 јануара, у патријаршиској цркви Св. Ђорђа, посвећен је Г. Севастијан за митрополита овако:

Тачно у 7 сати почело је богослужење, за вријеме кога је извршено и свечано рукополагање (хиротонисање) Господина Севастијана за Митрополита скопљанског. Акту хиротонисања је чиноначалствовао В. Преосвећени Митрополит ефески Господин *Јоаким*, један од најуплив нијих и најспремнијих чланова Св. Синода, који је и приликом овог избора водио рачуна о правим интересима Велике Цркве. Са њиме су при хиротонисању чиподјејствовали још четири Митрополита: Високопреосвећена Господа: дидимотички *Филарет*, илијупољски *Тарасије*, иконијски *Атанасије* и драчки *Прокопије*, а осим њих служили су велики Архимандрит, један свештеник и четири ђакона Патријаршије. За вријеме богослужења и хиротонисања био је у олтару и Њ. Св. Патријарх Јоаким III., окружен са више Митрополита Синодала, Архимандрита и других свештених лица.

Пошто је Господин Севастијан кријепким гласом прочитао омологију (исповијест), приступило се чину хиротоније. Из олтара изађоше у сред Солеје пет присутних Митрополита и заузеше своја сједишта: у прочељу, окренут лицем олтару, ефески В. Преосвећени Господин Јоаким, а с десне и лијеве му стране по два Митрополита. Тада два патријаршијска ђакона изведоше из олтара на царске двери изабраног Митрополита скопљанског, Господина Севастијана и заставше у сред солеје. Господин Севастијан стаде на свилени застирач, на коме је извезен двоглави орао, а који се за ове прилике простире у солеји.

Ђакони приведоше Господина Севастијана ријечима „Повели! Повелите“ итд. ефеском Митрополиту. Тад ефески Митрополит изврши над главом Господина Севастијана прописаним начином т. зв. *хиротесију* загрли се и пољуби са новим Митрополитом, што учињаше и остали Митрополити. Ово се поновило још једном.

Истим путем, којим су дошли у солеју, уведоше патријаршиски ђакони хиротонисаног Митрополита, сад Високопреосвећеног Господина Севастијана у олтар. За њиме уђоше и Митрополити. У олтару Господин Севастијан и два Митрополита ухваћени за руку, уз пјевање „Исаије ликуј“ обиђоше три пута око Часне Трпезе, чије је углове сваки пут цјеливао Високопреосвећени Господин Севастијан, и љубио набедреник и десницу ефеског Митрополита Господина Јоакима.

Пред часном трпезом, при отвореним царским дверима, ефески Митрополит предавао је новоме Митрополиту дјелове скупоцјеног одијења, које припада Митрополиту. Све је ово чињено уз возгласе „аксијос“ (достојан), на што је народ у цркви одговарао истим возгласом. Високопреосвећени Митрополит Господин Севастијан обукао је тад митрополитско одијање у олтару.

По свршетку богослужења настао је најдирљивији призор. Високопреосвећени Господин Севастијан стао је пред царске двери, пришао ефеском Митрополиту и поклонио се. Ефески положи на главу Високопреосвећеног Господина Севастијана митрополитску митру и предаде му архипастирски жезал, изговоривши му том приликом ове ријечи:

Пріими сей жезлъ имже оутвержди пастирь твою да пракнши: јако и слово имаши отдатоу за нію, пашемь Богь, во дни сѣда.

Моменат доиста бјеше свечан, дирљив. У очима многобројних Срба засијаше сузе радоснице, срца и душе српске бјеху испуњене миљем радости и задовољства.

Високопреосвећени Господин Митрополит Севастијан у великом орнату са митрополитском митром на глави упути се Патријаршијском пријестолу, са чијих је степеница дијелио свету нафору и благосиљао радостан народ, који му је пријазио руци. Чин посвећења и служба бјеше свршена.

Послије богослужења Високопреосвештени Господин Севастијан примао је у патријаршијском салону честитања присутних, а по подне вратио се у Перу, у свој стан. Први му је службени посао био, да истог дана телеграфским путем утврди

ЛИСТАК.

ЈЕЛЕНА
ИТАЛИЈАНСКА КРАЉИЦА.

(Наставак.) *

Одиста је мало бракова у којима супрузи живе тако нежно, као у овом краљевском браку.

Њихова заједничка радост је, да се удаље од двора, да избјегну свечаности и да живе једно за друго.

Тога ради купили су једно острво и тамо се често склањају на јахти, водећи собом само старе морнаре, опробане оданости.

На острву сама краљица спрема ручкове, јер Њено Величанство краљица Јелена највјештија је куварица у цијелој краљевини. Она је у Неапољу била уредила најсавршенију кујну, у којој је сама кувала. Она воли да сама кува добра јела, која су позната само у њеној родној земљи. Изгледа, да она умије на једниствен начин да спреми пиле (пилећи паприкаш). Добри краљ Хумберто био је заљубљен у та особита јела, и радо је, кад је ишао у Неапоље, молио своју снаху, да га њима почасти.

Једнога дана, приликом једне пре пирке политичке или литерарне, покојни краљ и млада принцеза, који су радо били заједно, препирали су се више него обично. Принцеса је због те дискусије остала мало незадовољна.

— Добро, рече она краљу Хумберту. Сјутра нећете имати пилећине.

И краљ паметно попусти. У ствари и без тога би добио омиљеног му јела, јер принцеза није била злопамтило.

* * *

И тако, мало по мало, и ако је дошла из једне стране земље у краљевину, у којој је краљица Маргарита блистала свим својим сјајем, краљица Јелена успјела је да на крају задобије љубав народа, пошто је најприје заслужила симпатије своје околине.

Има освојења која се извршују од једанпут, с праксом, као у хуци каквог триумфалног уласка; а има их која се врше лагано, утицајем који неосјетно захвата и таква освојења опажају се тек кад су извршена. Краљица Јелена припада тој другој категорији освајача, најмарнијој али можда најпоузданијој. Њој је, одиста, ваљало освојити цио њен народ и она је то постигла својом стрпљивом добротом, својом добротом неодољивом.

У почетку свога брака с принцем од Неапоља, талијански народ, онако заљубљен у сјај и великољепност, дочекао је с извје сном зебњом долазак те непознате принцезе, која је долазила са једног незнатног двора са јадранскога приморја и која је слабуњава (!) а стидљива још изгледала као помрачена на сјајном двору, у који је ступала.

Али, мало по мало, чар младе жене осјети се око ње, задоби племство, проже грађанство и рашири се до у народ. Онога дана, кад принцеза Неапољска постаде талијанска краљица, и би стављена на прво мјесто, њена заношљива својства, њене дубоке врлине појавише се цијелом свијету и она постаде популарна. Докази те популарности очитовали су се приликом рођења принцезе Јоланде. Кад се је сазнало за срећан порођај краљичин, радост је експлодирала по цијелој Италији. На свима излозима малих дућана човјек је могао видјети фино лице Црногорке Јелене. Чак и кочијаши carrozzelle а лијепили су на своја кола мале гравире од 5 пара, на којима је лако било познати владарку лијепе гргураве косе. У Риму су чичерони, у захвалност за бакшиш даривали сваком путнику по једну краљичину слику. Њено је име свуда одјекивало.

И париско становништво тако љубазно према свима својим гостима, било је особито одушевљено дуж пута, којим је прошла млада, добра и умиљата талијанска краљица. И она се је вратила у Рим с новим престижем, престижем славе париске, која није равнодушна ни великима овога свијета, као ни умјетницима и пјесницима, које нам шаљу сусједни народи.

Жан де Бонфон пише о краљици Јелени ово:

Парижани су и сувише демократе, а да не би најслађе и најјаче аплаудирали краљицама, које крај њих пролазе.

За народ, за оне који у краљевским кортежима виде само прашину, која се диже с пута и леђа војника који праве шпалир, путовање италијанског Краља је догађај; долазак Краљице је радост.

У радионицама, мљекарницама, у перионицама, свуда гдје се труде они и оне који су луксуз велике вароши, говори се о њој.

— Да ли ће имати круну? Да ли ће бити обучена као остали свијет? Је ли лијепа? —

То су питања која струје не чекајући одговора.

Често се чује друго једно питање:

— Воли ли она Француску? —

На то егоистично и гордо питање, које ми стављамо сваком странцу, треба најбрже одговорити:

— Да, италијанска Краљица Јелена воли Француску.

Године 1896 те, кад је приспјела у град Цезара, папа и младе талијанске монархије, принцеза није смјела да се служи божанственим језиком своје нове отаџбине.

На двору Књаза Николе, његова дјеца, девет бисера црногорске круне, говорили су међу собом француски. А говорити француски то увијек, кад је ријеч о жени, значи мислити као Францускиња.

У осамнаестој години, дјевојка која је имала да постане талијанска престо насљедниковица, имала је већ у фијоци свога дјечјег стола читаву свеску написаних својих стихова, у којима је једна веома чиста душа давала своју хармонију на језику најчистијем на свијету.

Данас Краљица Јелена говори италијански, као што је говорила француски. Она је свој народ лагано ухом освојила, као што га је нагло очима била заниједила. Јер она је лијепа на начин који се допада гомилама, који се шта више допада пјесницама.

(Свршиће се.)

---

* Види 3 број „Гл. Црногорца“ од ове год.

архимандрита Саву Протића у положај администратора скопљанске епархије, до свога доласка у круг своје српске пастве, која га радосно очекује.

(**Оставка руског министра просвјете**) Већ је објављена званично оставка министра просвјете у Русији Зенгера, коју је поднио због слабости. И ако је на том високом положају био само двије године, он има великих заслуга за преуређење основне и средњешколске наставе у Русији. Особита му је, пак, заслуга што је настанио дјело свога предходника, министра Вановског, да се из гимназија уклони стари класички правац и поклони што већа пажња изучавању народног језика, словенској историји и природним наукама.

Сви руски листови, говорећи о његовој оставци, жале што је, због слабога здравља, морао прекинути свој плодни рад на коначној реформи руских школа.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ

Опасност зиме по дјечије здравље

О чувању дјеце и одраслијех преко зиме, доноси „Нар. Здравље“ корисну поуку, из које саопштавамо слиједеће:

Није нам првина да напоменемо нашим читаоцима, како права брига о чувању здравља мора започети још од дјечије колијевке, управо од онога дана када се дијете родило, јер, чак привидно и незнатни поремећаји у његовом разиђу могу да буду по доцнији живот од судбоносних посљедица. С тога ћемо у овом чланку имати поглавито дјецу у виду, и ако се много од тога може врло лијепо примјенити и на одрасле.

Одавно су и народ и љекари запазили да читав низ разних дјечијих болести стоји у тијесној вези са топлијим или хладнијим годишњим данима. У топло годишње доба већином се појављују поремећења органа за варење код дјеце, док зими већином страдају органи за дисање, почевши од обичне кијавице па до опаснога запаљења плућа. Често постају ове или сличне болести у највећој јачини својој правце усљед промјене времена, а често опет исте промјене само потпомажу појављивање тих обољења у дјеце. А често опет у таквим приликама залеске се само клица, како би се доцније, можда послије више мјесеци, као н. пр. код обољења плућа, тек испољила њихова опасна природа. Друге болести, као н. пр. свима позната шкрофулоза, отоци жлијезда и оспе по кожи, даље тако звана „инглеска болест“ са меканим коштаним саставом, обољење крви и читава поворка оних болести, што се обично називају реуматизми, без икакве сумње потпирују се и потпомажу упливом зиме измјењеним условима.

Сад ћемо у кратко да изнесемо, који су то путеви и начини, са којима се могу предупредити ове опасности, у колико су оне посљедица неразумнога и нецјелисходнога рада, или колико се могу бар ублажити, у колико су основани на самој природи зиме. И ако у њима може бити доста већ познатога, опет неће бити на одмет и оправдано је посвједневним грешкама у животу, које се при свем том, што се зна да су погрешке, опет врше.

Благодатно дјејство *бављења на чистом ваздуху* може се лако доказати и на младоме и на староме. Ово се дјејство састоји поглавито у надражењу апетита и варења као посљедицама повећане измјене материје у тијелу, у већој живахности духа и у здравоме, дубоком сну. Кад се схвати, осим тога, довољно вриједност сунчеве светлости по живот, онда ће бити довољно јасно колико је шкодљиво дуже бављење у собама, по плућа, по радиност крви, а тиме и свију осталих органа. Та се шкодљивост нарочито опажа на дјеци, која пестају блиједа и најзад оболе од шкрофулозе, инглеске болести и њених несрећних посљедица. Кад се на све то помисли, онда ће и бојажљивој матери лакше бити да се ријеши, те да једног ведрог, мирног зимњег дана, па и при великој ладноћи, пошље своје здраво дијете на поље, па ма да оно није старије од неколико мјесеци. А старију дјецу и нарочито школску младеж, таквих дана гони сам нагон да изађу из станова у слободну природу. Разумије се да тиме нећемо казати да су игре без јачег кретања, па чак и по снијегу који се топи, корисне по здравље или да во треба чинити и са дјецом која су тек прележала неку болест. Али врло мали број дјеце у првим годинама живота, коју и на лијепом зимњем времену виђамо на пољу, доказ је, колико се, поред свег обавјештавања, мало још умије да цијени важност свјежег ваздуха по здравље.

Зими, разумије се, мања дјеца не могу се бавити на пољу тако дуго као у љето, али већу дјецу треба оставити, нарочито кад има сунца и кад није вјетровито, да играју, да се тоциљају и другим зимским забавама да се занимају, само ако су оне скопчане са већим кретањем, што дуже могу. Но ако се деси, да се дијете врати кући са мокрим одијелом од снијега и кише, онда га треба одмах пресвући у суве хаљине а можда и окупати у млакој води и добро истрљати, како би се избјегле рђаве посљедице што би могле наступити.

И ако је природа *одјеће*, рубља и обуће, што се носи зими од врло великог здравственог значаја, однело би нас веома далеко кад би, ма и у кратким потезима, хтјели да изнесемо описивање и набројавање главних правила. Само ћемо на овом мјесту нарочито упозорити, да је рђаво зими претрпавати се са одијелом и да треба често мијењати рубље, а нарочито вунено и то не само из обзира чистоће, већ и са тога разлога, што чисто рубље, кошуље, гаће и чарапе, држе тијело много топлије, но оно које се дуже носи.

Слушањем овдје побројених и сличних савјета, поступањем и владањем по њима, може се са успјехом предузети борба и против оних опасности, које сама *природа* зиме собом доноси.

Велика корист дужега бављења по пољу, губи се ако се не осигурају погодбе у становима на тај начин, да нијесу здрављу шкодљиве. Главни је узрок увијек у томе погледу највећа чистоћа *собњег ваздуха*, а за ту циљ потребна је највећа чистоћа саме собе и намјештаја. Што је већи број душа, које стапују у једној соби, тим ваља чешће и темељитије провјетравати је. Бављење у добро провјетреној на 17 до 19°C. загријаној просторији, право је уживање. Само се по себи разумије, да се гријањем и освјетљењем, димом и чађом, као и пушењем или злосрећним кађењем, не смије кварити собни ваздух, а исто тако треба избјегавати претјерано загријавање како станова тако и школских учионица. Није риједак случај да по неко дијете, кад истрчи из прегријане школе у хладно двориште, донесе кући назеб, који може бити зачетак неког више мање тешког обољења цијеле породице. Али много чешће у самој кући скрива се зими један опак непријатељ и чека на згоду, те да нападне на здравље дјечије, потпомогнут нагомиланом породицом у уским просторијама, а то су *заразне болести*, као мраса, гушобоља, шарлах, а од њих свију још најубитачнија јектика и то нарочито у плућима.

Како се, ова највећа народна болест, добија удисавањем засушеног и у прах претвореног плућанка јектичавих болесника задахњавањем, пољупцима и т. д. онда треба прво навести да се спријечи овај пут преношења. Ужи саобраћај са тим болесницима треба ограничити на најнужнију и најмању мјеру. Плућанак свакога, привидно и најневиниједа кашљања не треба да се баца у мараму, већ у какав водом напуњен суд. Они судови, у који се мање пијесак, треба сасвим одбацити, и тако исто не ваља никако плућати на под, јер се ту засушен плућанак са милионом његових клица врло лако примјеша ваздуху. У том погледу може се рећи да је и највећа чистота још недовољна. Зато треба пазити, да су чисти сви они предмети који су за јектичаве одређени, њихово рубље, судови одакле једу итд. и њих не смије нико други, осим тих болесника да употребљује.

Што су собе и зими свјетлије тиме се више *чузају и очи* у сваком кућевном раду, а прије свега у задацима школске младежи. Домаћи задаци треба да су што мањи и то из два разлога. Први је што је кратких зимних дана, врло мало оно вријеме које претиједе од свршетка школе до мрака, а друго што ниједна врста вјештачког освјетљења није у стању да замијени природну дневну свјетлост. Највидније мјесто у соби треба уступити дјетету за његове школске задатке, за тим му треба дати добар сто и подесно сједиште, како би правилно сједио, избјегао искривљење кичме, очи чувао и слободно дисао. При рђавом сједењу плућа, не дишу нормално, крв се не освјежава и то може да буде повод многим досадним главобољама код дјеце.

Исто тако, као и заједничке собе за рад и становање, морају бити и остале просторије у кући, у којима дјеца живе. А то важи прије свега за *спаваћу собу*. Да се она мора добро провјетравати и држати у чистоћи, баш с тога морамо напоменути, што је спаваћа соба код већине становника у исто вријеме и оно мјесто, у коме цијела породица и дању се бави. Спаваћа соба (о томе се врло много претресало и писало) не смије бити ни хладна ни одвећ топла; за њу ће бити најподеснија температура 14—16° C. јер у таквој соби не могу дјеца при свлачењу и при облачењу, или кад усљед немирног спавања баце са себе покривку, лако да назебу. Ако је икако могућно, треба свако дијете да има свој засебни кревет; али свакојако они који болују од какве заразне болести, па било то дјеца или одрасли, морају далеко бити од спаваће собе здравих лица.

Поред свега овога, што смо до сада казали у интересу одржања дјечијег здравља и предохране од болести, мора се гледати да се тијело њихово *снажи* подесном и добром храном, избјегавајући одвише врућа или хладна јела, очвршћавањем тијела, помоћу хладних трљања, купатила, пливања, гимнастисања и т. д.

Да би се предупредила озбиљна обољења, која тако често стоје у узрочној вези са опасностима зиме, треба и најмањи поремећај код дјетета подврћи озбиљном лијечењу, јер баш овдје и сувише често из малих узрока бивају велика дјејства. Из великог броја примјера, који се на жалост врло често потцјењују, изнијећемо само ове:

Свака мати треба да пази како њено дијете дише, да ли са затвореним устима, кроз нос, или са полуотвореним устима, да ли ноћу рче или спава са отвореним устима. Само је дисање кроз нос нормално и здраво, само се на тај начин хладан ваздух загрије прије но што уђе у плућа и из њега се задржи нечистоћа у носу. Кад се дише на уста, што тако често виђамо, онда се добија често кијавица, поремећај слуха и позно развијање умних способности. Томе су често повод мали недузи у почетку, било у носу и жљријелу и љекар их може лако уклонити. Исто тако и друге привидно мале слабости, као осип по кожи, отоке жлијезда, катаре разних органа, треба добро прегледати, наћи им узроке и уклонити их прије но што учине већа зла.

Ако хоћемо на крају укратко да изнесемо закључке свега што смо до сада казали, онда излази: Да дјеца треба довољно да се баве на чистом слободном ваздуху и зими, много више, но што је до сад био обичај и да се при том чило крећу. Више ваздуха и више свјетлости поред најтачније чистоће у становима, а нарочито онда, ако се случајно појави у породици каква прљепчива болест. Цјелисходно храњење и одијевање дјеце и најзад благовремено упознање и најмањег поремећаја њиховог здравља.

Овако наоружани можемо с мирном савјешћу и одважно изаћи пред опасности, које зими пријете дјечијем здрављу, а исто тако мање ћемо се бојати и од осталих годишњих доба, ако се будемо придржавали ових, укратко изложених, мјера.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 7 фебруара.

(**Оснивање и освећење Књиговезачке школе и радионице Друштва за потпомагање заната и трговине у Црној Гори.**) У уторник, 3. фебруара т. г., освећена је на Цетињу *Књиговезачка Школа* и *Радионица*, која је дјело једног племенитог човјека и великог пријатеља нашег народа и народне занатске и привредне радиности.

На издржавање те школе, у којој је за сада примљено на изучавање књиговезачког заната десеторо сиромашне дјеце, — примио се тај врли добротвор издавати Друштву мјесечно 250. круна, или годишње 3000. круна, што за три године чини **9000 круна,** и то на плату учитеља на храну дјеце и т. д. Осим свега тога, тај је највећи до сада друштвени добротвор драговољно пристао, да купи и потребни алат и материјал за школу.

Како је књиговезачка школа у исто вријеме и *радионица*, више је но сигурно, да ће она имати и прихода од рада, и једна половина чистог прихода, по жељи племенитог добротвора, одређена је за унапређење радионице, а друга половина прихода остаје на расположење Друштву за потпомагање заната и трговине у Црној Гори, које се је примило, да над радионицом непосредан надзор води.

Обред освећења, из наклоности према Друштву и његовом великом добротвору, извршили су г. г. пароси: мјесни прото Матановић, Васо Вукотић из Бара и Лука Ђуровић из Шавника. Водоосвећењу изволеше присуствовати Господин М. де Мек, цар-руски отправник послова, госп. Ризов, дипл. бугарски агент, царско-руски војни аташе потп. г. Потапов са госпођом. Начелница Института г-ђа Софија Петровна Мертваго, чио Управни Одбор Друштва за потп. заната и трговине у Црној Гори, и велики број отмјеног грађанства.

Оснивање ове школе и радионице биљежи Друштво за потпомагање заната и трговине у Црној Гори као свој највећи доданашњи успјех, и из дубоке захвалности, коју гаји према одличном свом добротвору, кличе му: *Живио и хвала му!* —

Увјерени смо, да ће поштовано грађанство, државна, црквена и општинска надлештва са Цетиња и из унутрашњости, своје књиговезачке и картонашке послове, као повезивање књига, протокола и т. д. повјеравати друштвеној књиговезници на израду, а Друштво са своје стране јемчи свакоме за фино и јевтино повезивање књига, јер ће све послове за сад обављати или сам, или непосредан надзор над радом водити, стручњак у том послу, г. *Јово Несторовић*, Србин Новосађанин, који је више година провео у књиговезачком послу код великих радња у Аустрији и Њемачкој, а у посљедње вријеме бавио се је у Мостару, у књижари Пахера и Кисића, као пословођа, одакле га је Друштво за учитеља-књиговеца и добавило. Тако ћемо и ми имати одсад на Цетињу добру и модерно уређену књиговезницу.

(**Из Друштва за потпомагање заната и трговине у Црној Гори**). Г. *Томо Марков Мартиновић*, трговац и посједник из Бајица, уписао се је за *члана добротвора* нашега Друштва. Хвала му. —

Купци срећака *бр. 185, 219* и *178* моле се поново, да изволе Управи друштвеној поднијети своје срећке, извучене о забави 29. јан т. г. и свој добитак на горње бројеве примити *најдаље до 20 фебруара т. г.* У противном случају добитци ће остати као својина Друштву.

(**Црногорско салонско коло „Књаза Николе I“**). Учитељ играња г. Драгољуб Јовановић прије него је овамо дошао, писао је Друштву „Цетињске Читаонице и Горски Вијенац“ да је саставио црногорско салонско коло „Књаза Николе“ и да ће га из наше средине на јавност издати. И збиља, на првим лекцијама г. Јовановић показао нам је исто коло, које је састављено у 6 слика прилично лијепих, а мелодије музике су: за I слику „Сабљо моја“ II „Онамо онамо“ III „Долине тутње“ IV „Весела је Србадија“ V „Прошло је вријеме борбе“ и VI „Разне поскочице“.

Коло је ово врло интресантно и сумње није, да ће у свим српским салонима одзива наћи.

(**Саучешће у жалости.**) Стигла нам је вијест да се назад неколико дана преселила у вјечност у Ерцег-Новоме, *Љубица*, кћер нашег доброг познаника и пријатеља, српског народног посланика г. проте Милана Ђурића. Уз срдачно саучешће које овим упућујемо г. проти Ђурићу, покојници желимо рајско насеље.

(**Прогноза времена за мјесец фебруар.**) — Почетком фебруара, од 3—7., имаћемо вријеме промјењиво; (као што је и било); за овим долазе лијепи дани. Али око 16.—20. фебруара можемо се надати веома јакој промјени, скопчаној с издашним кишама, снијегом, бурним вјетровима; у пристаништима морским надоћи ће високе плиме и чуће се о појачаном дјејству вулкана на острву Јави.

Послије 20 фебруара наступиће лијепи прољетњи дани, што ће да потраје до 3. марта.

Пишу нам из **Подгорице** 3. фебруара 1904. г.

У јануару о. г. навршило се двадесет и пет година од како је Подгорица постала црногорска варош. Тога дана, осим благодарења у цркви друге свечаности није било, јер је то остављено за април или мај ове године, кад ће се на свечан начин прославити двадесетпетогодишњица ослобођења Зете. Године 1879. на самом њеном уранку, изнурену Подгорицу овари свјетлост слободе!

Боже, каква разлика од ондашње и данашње Подгорице!... Заиста, што је наш добри *Господар* обећао у свом дјелу, „Балканској Царици“, да ће обратити своју високу пажњу на Зету, то је и извршено и извршује се сваким даном све више и више.

— Пјевачко друштво „*Бранко*“ навршило је 2. фебруара дванаест година свог неуморног рада, гајећи српску пјесму и просвјету, што друштву служи на част и понос. Тога дана друштво је приредило заиста лијепу свечаност: на 10 сати прије подне у цркви је дават парастос друштвеним умрлим члановима, редовним и добротворима, између којих је било и славне име митрополита Хаџи Саве Косановића. — Из цркве пошло се у друштвени локал, у просторијама основних школа, гдје се сабрао велики број грађана, чиновника и официра. Пошто је сломљен крсни колач, онда је изабрата на мјесто старе, нова управа.

У вече, друштво је давало смишљени комад „Балканску Царицу“. Публике је било толико, да више није било празних сједишта, а представа је испалана на опште задовољство, те је и тијем друштво заслужило благодарност и признање.

X.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

Рат између Русије и Јапана.

ПЕТРОГРАД, 31 јан. — Алексијев телеграфира: Параброд „Јенисеј“ потонуо је 29 о. м. усљед експлозије. Заповједник брода и 95 људи погинуло је.

ПЕТРОГРАД, 1 фебр. — „Новоје Времја“ пише, да се је несрећа с „Јенисејем“ догодила с тога, што је тај брод хтио поморским лагумима затворити улазак у луку Талијенван. Опазивши један лагум, гдје се из воде издиже, приближи се к њему, да га запали, те у толико удари на други лагум, постављен до овога, који је одмах испод брода експлодирао.

ТОКИЈО, 1 фебр. — Кинај прогласио је неутралност у руско-јапанском рату.

БЕЧ 1 фебр. — Из мјеродавног извора тврди се, да се у досадашњим поморским бојевима не може говорити о каквом великом успјеху Јапанаца; једина губитак крстарице „Варјаг“ у Чемулпу, мијења мало равнотежу обје непријатељске морнарице, али ипак поред свега тога не може се никако зборити, да је Јапан тијем извојевао себи слободу кретања и оперисања по мору.

ПАРИЗ, 1 фебр. — Из Сајгона јавља се, да ће на захтјев министара француских у Токију и Сеулу француска оклопњача „Гиедон“ доћи из Тонкина у Чемулпо, да ту прими руске морнаре, који се налазе по разним иностраним бродовима и да их пренесе у Шангај. За ту међународну мисију добиће француска оклопњача од јапанске владе слободан пролаз.

ПЕТРОГРАД, 1 фебр — Куропаткин није кренуо на Исток и још се не зна, хоће ли уопште тамо поћи.

ПЕТРОГРАД, 1 фебр — Званично се јавља из Портартура, да се је прије три ноћи према Јункану видјела на мору свјетлост на више непријатељских лађа Сјутрадан видјело се опет према Тантугкау шест јапанских ратних бродова и чуло се грување топова.

ЧИФУ, 1 фебр. — У бомбардовању пред Портартуром тешко су оштећене три најбоље јапанске оклопњаче. Због тога се Јапанци повукоше са својом ескадром.

ТОКИЈО, 2 фебр. — Јапанци су примили 34 рањеника руска у њихову болницу у Чемулпу.

ПЕТРОГРАД, 2. фебр. — Велики Кнежеви Кирил и Борис отпутоваће у Источну Азију.

ШАНГАЈ, 2. фебр. — Руски пароброд „Монголија“, за који се је јављало, да су га Јапанци отели, срећно је стигао у Дањни.

ЛОНДОН, 2. фебр. — Просуо се глас, као да су три руске лађе од Владивосточке ескадре потонуле. У јапанском посланству није о томе ништа познато.

ПОРТАРТУР, 2. фебр. — Говори се, да су Јапанци искрцали у Чемулпу 19000 момака. По званичним извјештајима искрцали су Јапанци у Талијенвану 600 људи, од којијех су Руси 310 поубијали, а остали побјегли су натраг на бродове.

ПЕТРОГРАД, 3 фебр. — Генерал Пфлуг јавља из Портартура, да су у нападају од 26 пр. м. на Портартур три јапанска брода потонула.

ТОКИЈО 3 фебр. — Руски брод „Асколд“, који је био оштећен од јапанских граната, потонуо је. На њему је тобоже погинуло 29 људи, а 60 је рањено.

ЦАРИГРАД, 3 фебр. — Није истина, да је Русија тражила дозволу за пролазак њеног бродовља кроз Дарданеле.

ЛОНДОН, 3 фебр. — Из Токија се јавља, да су Руси концентрисали 37.000 војника око Фехмуанченга, који треба да буде главна фортица са стране Манџурије.

СЕУЛ, 3 фебр. — Француска крстарица „Паскал,“ одвезла је у Чифу руског министра Павлова с породицом и многобројне руске морнаре, који су се спасли са бродова „Кореjац“ и „Варјаг.“

ЧЕМУЛПО, 3 фебр. — Руска флота отпловила је из Портартура пут Кореје или Јужног Јапана, сигурно да бомбардира које пристаниште.

ТОКИЈО, 3 фебр. — Руски бродови, долазећи по свој прилици из Владивостока, примакли су се обали јапанској код Чузиме.

ПЕТРОГРАД. 4 фебр. — Адмирал Макаров отпутовао је у источну Азију.

НИУЧВАНГ, 4 фебр — Руси појачали су утврђења у Ниучвангу. Алексијејев оставио је са главним штабом Портартур и пошао у Харбин.

БЕЧ 4. фебр. — Званично је проглашена неутралност Аустро-Угарске у руско-јапанском рату.

ТОКИЈО, 4 фебр. — По вијестима, које су опамо стигле, јапанске торпедњаче навалиле су поново прије три дана на руску флоту код Портартура, па је том приликом један руски брод оштећен.

ПОРТАРТУР, 4 фебр. — Послије боја у Портартуру, јапанска ескадра повукла се у Чемулпо, пошто је изгубила 3 брода. Чује се, да су Јапанци у Гензану (у сјеверној Кореји) концетрисали 60000 људи с којима би упали у Мањџурију.

ЛОНДОН 4 фебр. — „Рајтер“ јавља из Токија, како Јапанци, који су из Владивостока побјегли, причају да Владивосток није наредан за отпор те да око њега нема ни торпедњача, ни поморских лагума.

Руси продужују концентрисање своје војске дуж ријеке Јалу, гдје се очекује бој с Јапанцима.

Из Сеула се преноси глас, да су Јапанци опколили у Јонгампо три руска брода.

ТОКИЈО, 4 фебруара. — Руска Владиво точка ескадра повратила се у Владивосток.

ТОКИЈО, 5 фебр. — Три транспорта ратног материјала искрцано је у Чемулпу. Осам ратних лађа и повише других бродона с војском отпловило је пут западне Кореје.

ЛОНДОН, 5 фебруара. — Из Кобе јављају, да су Јапанци 2 о. м одиста предузели били нов нападај на Портартур и бомбардирали руско бродовље. Из Токија јављају, да су ушљед велике непогоде и снијега само два јапанска брода могла том приликом ући у луку Портартур И јапански посланик у Лондону потврђује вијест о поновном нападају на Портартур и додаје. да је том приликом један непријатељски ратни брод уништен.

ЊУЈОРК, 5 фебр. — Подморски телеграф између Портартура и Чифу прекинут је јуче.

ЛОНДОН, 5 фебруара. — Приватне вијести из Тијенчина јављају, да је руска флота отпловила некуд из луке У Токију се пронио глас, да су Руси пријетли границу Кореје.

ПЕТРОГРАД, 5 фебр. — Влада саопштава, да није могуће имати одмах новости с бојишта, јер су операције на суву још доста далеко. Свака истинита новост саопштиће се неодложно народу.

ПОРТАРТУР, 6 фебр. Говори се, да је флота јапанска подијељена; један њен дио пази на искрцавање војске у Чемулпу и Фузану, а други брани јапанску обалу од владивосточке ескадре.

ЛОНДОН, 6 фебр. — Јапанско посланство у Лондону званично је извијештено, да до сад није ни један јапански брод пострадао.

„Рајтер“ јавља из Шангаја. да је енглески брод „Хаипенг“, укрцавајући се од рђава времена у Портартур, бомбардиран од Руса и отпраћен у Дањни гдје је био задржан за четири дана, и ако је капетан брода протестовао.

СЕУЛ, 6 фебр. — „Рајтер“ јавља, да је 2000 Руса дошло у Вичу, а 3000 у Чиенлиеншенг и да се битка очекује у провинцији Пингјанг (у Кореји).

ПЕТРОГРАД, 7 фебр. — Опровргавају се све вијести о војној мобилизацији руског Туркестана.

ПАРИЗ, 7 фебр. — Адмирал Авелан изјавио је француском министру морнарице Пелтану најтоплију благодарност за братску пажњу француских официра и морнара на „Паскалу“ према руским официрима и морнарима са „Кореjца“ и „Варјага.“

ЛОНДОН, 2 фебр. – У горњем Дому, говорећи о маћедонском питању, изјавио је Лансдаун, да Инглеска намјерава поступати у Маћедонији по својој сопственој политици. али да још није згодан моменат за такву демонстрацију.

ЦАРИГРАД 3 фебр. — Конзули из Скопља и Призрена јављају, да се у округу Ђаковица бије бој између Арбанаса и војске. Покрет овај шири се и у округ Љуму, јужно од Призрена.

БИОГРАД 4 фебр. — Арбанаси дигли су се против војске тобоже због купљења дације на живо. Војска која је дошла у Ђаковицу из Митровице, пуцала је на усташе и убила је њих 18, а војника убијено је четири.

ЦАРИГРАД. 4 феб. — Подробни извјештаји о покрету Арбанаса у Ђаковици кажу, да је тај покрет отпочео још прије неколико мјесеци, јер се је становништво одупирало плаћању дације на стоку. Из Ђаковице покушавало се покрет пренијети и у друга мјеста. Валија пећки позвао је становнике, да положе оружје, али без икаквог успјеха. Потоњих дана усташи добили су појачања са разних страна и порушили комуникације између Пећи и Ђаковице. У суботу био је бој с војском близу Ђаковице, који је трајао и у недјељу. Арбанаси пронашли су у Ђаковицу и починили велике штете. Положај војске доста је критичан, а и Призрен изгледа да је у опасности. На представку споразумних велесила Порта је одговорила, да су предузете мјере за брзо угушење покрета. Десет батаљона послато је против усташа. Шемви-паши повјерено је да то умири, и он је већ пошао у Призрен, гдје је стигао такође и скопљански валија. Тамо је позват и вођа Арбанаса Бајрам-бег, да буде као посредник између владе и усташа.

БЕЧ, 5 фебр. — Из Софије се јавља, да сви знаци показују, да бугарски комитети неће ништа предузимати до половине априла, то јест, до времена, кад би се успјеси реформне акције већ могле у неколико видјети.

БИОГРАД, 6 фебр. — По вијестима из Ђаковице био је нови бој између турске војске и усташа. Један батаљон војске је уништен, а Шемви-паша рањен. До сад се је око 30.000 Арнаута придружило покрету.

СОФИЈА, 7 фебр. — Дипломатски агент Инглеске, Букатан, предајући књазу своја акредитивна писма, нагласио је, како се инглески краљ Едуард поуздано нада, да ће се бугарска влада правилно и мирно односити према реформној акцији. Књаз је одговорио, да Бугарска у пркос тешкоћама, које постоје, никад неће напустити правилан и миран рад и да ће свим својим силама помоћи, да се искрено настојање велесила за умирењем и цивилизацијом, успјешно изврши.

Стјечај

К. Ц. Државној Гимназији на Цетињу за ниже разреде потребан је одмах један *професор* за природне науке с математиком и физиком.

Пријаве прима и обавјештења даје потписано

Бр. 258.

Цетиње, 16 јануара 1904 г.

Министарство Просвјете
и
Црквенијех Послова.

СТЈЕЧАЈ.

Тражи се физикус за варош Даниловград и његову околину, са сједиштем на Даниловом-граду.

Годишња му је плата 3600. Круна (три хиљаде и шест стотина круна).

Окружни физикус бити ће дужан држати своју ручну апотеку и мораће на позив ићи по округу колико по званичном толико по приватном послу, за које ће му се исплаћивати награда према нашем „Санитетском зборнику.“

Молитељ мора познавати српски језик; мора бити оспособљен за доктора цјелокупног љекарства на једном од признатих јевропских универзитета.

Молбе морају бити припослане Санитетском Одјељењу Књ Министарства Унутрашњих Дјела и провиђене са свима потребним исправама.

Број 74.

Цетиње, 15 јануара 1904 г.

Санитетског одјељења
Начелник,
D-r Перазић.

Службене Објаве.

О Г Л А С

Јавна продаја непокретности Филипа Ђурова Мартиновића из Бајица извршиће се 20 јула ове године.

Виђи оглас у прилогу „Гласа Црногорца“ од године 1903. број 46.

Бајице, 20 јануара 1904 год.

Број 20.

Кап. Богдо Мартиновић.

Р. 36. Бр. 20 1—1

О Г Л А С.

Пошто се на пошљедњим роковима првог инканта није пријавило купаца за непокретност Илије Ивова Миловића из Зубаца; то ће се продаја речене непокретности извршити дана 26 јула 1904 год.

Види огласе у „Гласу Црногорца“ број 44 и 45 из 1903 год.

К броју 13
1904 — 13.

У Бару, 26 јануара 1904.

Из канцеларије кап. суда барског.

Р. 58 Бр. 21 1—1

Приватне објаве.

О Г Л А С.

Имам на Његушима 50 вреља кафе, коју је затекла нова дација. Тражим купаца од 5 вреља на више, који су кадри платити поновну дацију од 20 солада на сваком килограму. Стару дацију и вриједност кафе дајем на причек до јесени, уз гаранцију земљишног подлога.

Господа купци нека се обрате писмено на

К. Балабан.
Перасш (Бока Которска).

Р. 57 Бр. 12 2—3

Пошљедњи пут.

Да бих избјегла непријатност, коју бих имала судећи се са мојим дужницима, који не само да ми дуг не исплатише према моме позиву послатог им у јулу мјесецу пр. године, него ми се чак и не јавише ни да су га примили; стога их овим опоменом, да би ми изволјели дуг исплатити у року од 15 дана од данас, и тиме ће и они избјећи једну непријатност, коју ћемо у противном случају заједнички сносити одмах по томе дану.

Цетиње, 31. јан. 1904.

С поштовањем
Станица В. Пипер.

Р. 85. Бр. 16. 2—2

†

Пок. ЈОВУ ВУИЧИЋУ.

Нашему нигда незаборављеном другу и пријатељу, даваћемо четрдесетодневни помен у саборној цркви подгоричкој 13 фебруара у петак. Јављамо свима покојниковим пријатељима.

Браћа Радуловићи и
Ристо Иванишевић.

Р. 30 Бр. 18 1—1

Уредник: проф. Живко Драговић Издавалац: Државна Штампарија. У К. Ц. Државној Штампарији.